

Järjestöjen avustustoiminta ja kumppanuusmalli

Ahall 13.06.2022 § 122
160/00.04.01/2022

Valmistelija: Anne Aholainen, vastuvalmistelija, puh. 044 714 2676,
anne.aholainen@pshva.fi

Järjestöjen yleishyödyllisen toiminnan avustaminen

Järjestöjen yleishyödyllinen toiminta on avustusten ja varainkeruun ansiosta maksutonta sekä avointa matalan kynnyksen toimintaa määritellyille kohderyhmille (esim. lapsiperheet, syrjäytymisvaarassa olevat, arjen tukea tarvitsevat). Yleishyödyllisen toimintaa määritellään lainsäädännössä verotuksen puolella (Tuloverolaki 1535/1992, 22§)

Yleishyödyllisen toiminnan avustamiseen liittyvät kosketuspinnat liittyvät yhteiseen kansalais- ja asiakasrajapintaan. Hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä muiden muassa yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa (612/2021, 7§) ja lakiperusteluissa (HE 241/2020 vp, 424–425) nostetaan esiin hyvinvointia ja terveyttä edistävä järjestöjen yleishyödyllinen toiminta kuten vertaistuki sekä kaikinainen osallisuutta, toimijuutta ja yhteisöllisyyttä edistävä toiminta. Järjestöjen toiminta ja palvelut ovat osa asiakaslähtöisiä ja yhteensovitettuja palvelukokonaisuuksia (612/2021, 10§).

Kumppanuusmallin kuvaus

Pohjois-Savon hyvinvointialueen avustustoiminnan kohteeksi esitetään kumppanuuteen ja yhteistyöhön perustuvaa yleishyödyllistä toimintaa, matalan kynnyksen toimintaa ja varhaista tukea ja kriisimuotoista auttamista sekä järjestöjen tarjoamaa vapaaehtoistoimintaan perustuvaa vertaistukea.

Kumppanuusmallin mukaista yhteistyötä toteutettaisiin hyvinvointialueen toimialalla sosiaali- ja terveystaloudissa ja sen eri palveluprosesseissa ennaltaehkäisevästä toiminnasta lähtien. Pelastustoimen avustukset eivät olisi kumppanuusmallissa mukana. Avustuslajeja olisi kaksi pitkät valtuustokauden mittaiset kumppanuudet ja vuosittain myönnettävä määräraha.

Kumppanuusmallin mukaisen avustusperusteisen yhteistyön yleiset kriteerit ovat seuraavat:

- toiminta on avointa kaikille hyvinvointialueen järjestön kohderyhmään kuuluville asukkaille.
- toiminta toteutuu koko hyvinvointialueella tai sen useammassa kunnassa.
- toiminta tukea hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita sekä hyvinvointialueen strategisia valintoja sekä täydentää hyvinvointialueen palveluprosesseja.

*Järjestön toiminta tai yleishyödyllinen palvelu ei vaikuta tai häiritse markkinoilla toimivia.

Näiden lisäksi, jos järjestöllä on aie hakea toimintaansa avustusta toiselta rahoittajalta (STEAn, ESR), johon vaaditaan osarahoitusta.

Kumppanuusmallin mukaisesti toiminnallisen yhteistyö olisi joustavampaa ja paikalliset yhteistyökäytänteet huomioivaa. Yhteistyössä ei liiku rahoitus, vaan muut yhteistyön tavat.

Kumppanuusmallin mukaan tehdyt sopimukset olisivat uusi avustuskäytäntö. Hyvinvointialue tekee rakentaa kumppanuudet omien toimintojensa kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnat jatkavat omaa avustustoimintaansa omien kriteeriensä mukaisesti kuntalaistensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kumppanuusmallin mukainen yhteistyö ei rajautuisi mihinkään järjestötoimialaan vaan avustettavan toiminnan sisältöön.

Kumppanuusmallia on tehty yhdessä järjestöjen muodostaman työryhmän kanssa. Kumppanuusmallia on käsitelty kuntien järjestöyhteys henkilöiden kanssa sekä kahdessa kuntatyöpajassa käyty keskustelua järjestöesimerkkeihin perustuen. Mahdollisia riskejä on tunnistettu liittyen yhdyspintaan, kuten pienten, kuntarajojen sisällä toimivien sote-järjestöjen, toiminta. Kunnissa toivotaan kuntakohtaisia keskusteluja järjestöyhteistyöhön liittyvästä toiminnasta.

Määräraha on arvioitu siirtyvien kumppanuussopimusten sekä kuntiin tehdyn kyselyn perusteella (liitteenä kumppanuus-malli ehdotus). Aluehallituksen linjaus kumppanuusmallin mukaisesta toiminnasta helpottaisi tekemään tarvittavia aiesopimuksia järjestöjen kanssa rahoitushakujen tueksi esim. STEAn seuraavassa haussa. Aiesopimusten ja määrärahan tarkentuminen mahdollistuisi parhaiten ensimmäisen kumppanuushaun järjestömisellä. Tämä vaatisi kiireistä kriteerien ja haun valmistelua asiakaskokemusjaoston kanssa, joka hallintosäännössä on määritelty tästä asiasta päättämään. Vastuuvalmistelijana toimii POSOTE20 -hankkeen osallisuus- ja järjestöyhteistyön projektipäällikkö. Sopimusten tekemiseen olisi määritettävä virkavastuulla toimiva hyvinvointialueen työntekijä.

Esityslistan lisäaineistona jaetaan:
- kumppanuusmalli ehdotus

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus linjaa seuraavat asiat

1. hyvinvointialue tekee avustusperusteista ja toiminnallista yhteistyötä järjestöjen kanssa.
2. hyvinvointialue tekee yhteistyötä kumppanuusmallin mukaisesti.
3. siirtää kumppanuusmallin kriteereiden jatkovalmistelun sekä ensimmäisen kumppanin haun valmistelun, toteuttamisen ja määrärahaesityksen tekemisen asiakaskokemusjaostolle.

4. määrittää virkavastuulla toimivan henkilön sopimusten valmistelijaksi yhteistyössä POSOTE20 -hankkeen projektipäällikön kanssa.

Esittelijä

va. hyvinvointialuejohtaja Pekkanen Leila

Päätösehdotus

Aluehallitus linjaa seuraavat asiat

1. hyvinvointialue tekee avustusperusteista ja toiminnallista yhteistyötä järjestöjen kanssa.

2. hyvinvointialue tekee yhteistyötä kumppanuusmallin mukaisesti.

3. siirtää kumppanuusmallin kriteereiden jatkovalmistelun sekä ensimmäisen kumppanihaun valmistelun, toteuttamisen ja määrärahaesityksen tekemisen asiakaskokemusjaostolle.

4. määrittää virkavastuulla toimivan henkilön sopimusten valmistelijaksi yhteistyössä POSOTE20 -hankkeen projektipäällikön kanssa.

Päätös

Aluehallitus päätti, että:

1. hyvinvointialue tekee avustusperusteista ja toiminnallista yhteistyötä järjestöjen kanssa.

2. hyvinvointialue tekee yhteistyötä kumppanuusmallin mukaisesti.

3. siirtää kumppanuusmallin kriteereiden jatkovalmistelun sekä ensimmäisen kumppanihaun valmistelun, toteuttamisen ja määrärahaesityksen tekemisen asiakaskokemusjaostolle.

4. määrittä Anne Aholaisen sopimusten valmistelijaksi yhteistyössä POSOTE20 -hankkeen projektipäällikön kanssa.